

gen-persoon-omgevingsinteractie in het kader van weerbaarheid tegen depressie

Gepubliceerd: 26-09-2007 Laatste bijgewerkt: 10-05-2024

Mijn onderzoeksvoorstel zal daarom focussen op de plasticiteit van het vermogen om positieve emoties te ervaren in respons op dagelijkse gebeurtenissen (natural rewards), als een eerste stap naar nieuwe preventieve interventies. De hoofdvraag is:...

Ethische beoordeling	Goedgekeurd WMO
Status	Werving gestopt
Type aandoening	Stemmingsstoornissen en -afwijkingen NEG
Onderzoekstype	Interventie onderzoek

Samenvatting

ID

NL-OMON31494

Bron

ToetsingOnline

Verkorte titel

De etiologie van weerbaarheid tegen depressie

Aandoening

- Stemmingsstoornissen en -afwijkingen NEG

Synoniemen aandoening

depressie, stemmingsstoornis

Betreft onderzoek met

Mensen

Ondersteuning

Primaire sponsor: Universiteit Maastricht

Overige ondersteuning: NWO vernieuwingsimpuls - VENI beurs

Onderzoeksproduct en/of interventie

Trefwoord: depressie, experience sampling methode, positieve emoties, weerbaarheid

Uitkomstmaten

Primaire uitkomstmaten

De stijging in 'reward experience' in het dagelijks leven, waarbij reward experience wordt geconceptualiseerd als het effect van kleine dagelijkse positieve gebeurtenissen op positieve stemming.

Omdat ESM metingen 10 x per dag, 6 dagen lang gedaan worden, zal er een maximum van 60 metingen binnen elke persoon zijn wat betreft effecten van positieve gebeurtenissen op positieve stemming in de stroom van het dagelijks leven.

Secundaire uitkomstmaten

- De associatie tussen stijging in reward experience en vermindering in depressieve symptomatologie.
- De associatie tussen individuele variatie in reward experience (of stijging in reward experience) en genetische variatie in polymorphismen gerelateerd aan het reward systeem van het brein.
- De associatie tussen verhoging in reward experience en vermindering van toekomstige terugval in depressie.

Toelichting onderzoek

Achtergrond van het onderzoek

Depressie onderzoek focust zich vooral op negatieve stemming, met weinig aandacht voor positieve stemming. Dit moet veranderen omdat i) positief affect (PA) en negatief affect (NA) niet twee extremen zijn binnen een unidimensioneel construct, maar relatief onafhankelijk zijn; en ii) positieve emoties waarschijnlijk beschermend zijn omdat zij de aandachtsfocus verbreden en zo het gebruik maken van positieve elementen, of 'natural rewards' in de stroom van het dagelijks leven vergemakkelijken.

In een recente tweelingstudie waarbij gebruik gemaakt werd van de nieuwe

momentary assessment methodologie, heb ik aangetoond dat PA niet alleen risico op ontwikkelen van negatieve stemmingstoestand in respons op kleine dagelijkse stressoren vermindert (een eigenschap die ik heb geïdentificeerd als een indicator voor een genetisch risico voor depressie), maar ook dat PA de expressie van het genetisch risico voor depressie vermindert. PA vermindert dus symptomen van en expressie van genetisch risico voor depressie.

Doel van het onderzoek

Mijn onderzoeksvoorstel zal daarom focussen op de plasticiteit van het vermogen om positieve emoties te ervaren in respons op dagelijkse gebeurtenissen (natural rewards), als een eerste stap naar nieuwe preventieve interventies. De hoofdvraag is: kan het vermogen om 'reward' te ervaren in het dagelijks leven experimenteel worden veranderd? Bijkomende vragen zijn: hoe heeft de experimentele modificatie van reward ervaring effect op de depressieve symptomatologie en kan individuele variatie hierin worden teruggevoerd op genetische variatie? Ook zal onderzocht worden hoe verhogingen in reward experience samenhangen met toekomstige terugval in depressie.

Onderzoeksopzet

De experience sampling methode (ESM) is een gestructureerde dagboek methode om ervaringen van subjecten in hun dagelijks leven te bestuderen. Bij baseline, ondergaan subjecten een 6-daagse periode van ESM. Dan, worden subjecten gerandomiseerd om ofwel mindfulness-based cognitive therapy (MBCT) te krijgen (8 wekelijkse sessies van 2 uur en met dagelijkse huiswerk opdrachten) door een ervaren MBCT therapeut en care as usual (indien van toepassing), ofwel alleen care as usual (indien van toepassing). Deze interventie wordt gevolgd door een tweede 6-daagse ESM meting. 6 en 12 maanden na het volgen van een mindfulness training vinden de follow-up bijeenkomsten plaats. Additionele behandeling, indien van toepassing, wordt constant gehouden binnen subjecten. Subjecten worden globaal geïnformeerd, maar blijven blind voor hoe de ESM metingen samenhangen met de onderzoekshypothese.

Onderzoeksproduct en/of interventie

De experimentele groep krijgt 8 weken mindfulness training door een ervaren trainer bovenop hun normale behandeling, indien ze die krijgen. Sessies zijn wekelijks (2,5 uur per sessie) en subjecten moeten dagelijks huiswerk oefeningen doen. De controle groep behoudt de normale behandeling, indien ze die krijgen.

Inschatting van belasting en risico

De grootste belasting voor de proefpersonen is deelname aan de ESM procedure, waarbij ze een dagboek moeten invullen over dagelijkse ervaringen en stemming op 10 willekeurige momenten gedurende de dag (niet 's nachts) voor 6

achtereenvolgende dagen. Deze ESM metingen worden 2 keer gedaan: een keer voor en een keer na de interventie. Het voordeel is dat subjecten deze dagboeken invullen gedurende hun dagelijks leven en hiervoor niet naar het lab hoeven te komen.

Op 5 momenten moeten ze wel naar het lab komen voor een moment:

De screening (110 min)

briefing eerste ESM periode (15 min)

Baseline meting: vragenlijsten over depressieve klachten en debriefing ESM (1 uur)

briefing tweede ESM periode (15 min)

Na 8 weken: vragenlijsten over depressieve klachten en debriefing ESM (50 min)

Voor de follow-up metingen na 6 en 12 maanden komen er nog 2 keer 30 minuten bij.

Bij baseline wordt ook wat speeksel van de subject gevraagd voor DNA bepalingen.

Er zijn geen gezondheidsrisico's geassocieerd met dit onderzoek.

Er is een persoonlijk voordeel voor subjecten in de zin dat ze een gratis mindfulness training krijgen aangeboden die waarschijnlijk hun weerbaarheid tegen depressie verhoogt.

Er is een wetenschappelijk voordeel omdat dit onderzoek leidt tot groter inzicht in de biologische en psychologische factoren gerelateerd aan weerbaarheid, wat belangrijk zal zijn voor preventie van depressie in de bevolking.

Contactpersonen

Publiek

Universiteit Maastricht

Vijverdalseweg 1, concordegebouw, Vijverdal
6200 MD Maastricht
Nederland

Wetenschappelijk

Universiteit Maastricht

Vijverdalseweg 1, concordegebouw, Vijverdal
6200 MD Maastricht
Nederland

Locaties

Landen waar het onderzoek wordt uitgevoerd

Netherlands

Deelname eisen

Leeftijd

Volwassenen (18-64 jaar)

65 jaar en ouder

Belangrijkste voorwaarden om deel te mogen nemen (Inclusiecriteria)

- i) heeft eerdere episode van depressieve stoornis gehad
- ii) heeft residuele symptomen: score > 7 op de HDRS (HAM-D17), over een periode van tenminste 2 weken.

Belangrijkste redenen om niet deel te kunnen nemen (Exclusiecriteria)

- i) voldoen aan de criteria voor huidige depressieve stoornis

Onderzoeksopzet

Opzet

Type: Interventie onderzoek

Onderzoeksmodel: Parallel

Toewijzing: Gerandomiseerd

Blinding: Open / niet geblindeerd

Doel: Algemeen wetenschappelijk

Deelname

Nederland

Status:	Werving gestopt
(Verwachte) startdatum:	07-01-2008
Aantal proefpersonen:	120
Type:	Werkelijke startdatum

Ethische beoordeling

Goedgekeurd WMO	
Datum:	26-09-2007
Soort:	Eerste indiening
Toetsingscommissie:	METC academisch ziekenhuis Maastricht/Universiteit Maastricht, METC azM/UM (Maastricht)
Goedgekeurd WMO	
Datum:	03-12-2007
Soort:	Amendement
Toetsingscommissie:	METC academisch ziekenhuis Maastricht/Universiteit Maastricht, METC azM/UM (Maastricht)
Goedgekeurd WMO	
Datum:	28-02-2008
Soort:	Amendement
Toetsingscommissie:	METC academisch ziekenhuis Maastricht/Universiteit Maastricht, METC azM/UM (Maastricht)

Registraties

Opgevolgd door onderstaande (mogelijk meer actuele) registratie

Geen registraties gevonden.

Andere (mogelijk minder actuele) registraties in dit register

Geen registraties gevonden.

In overige registers

Register

CCMO

ID

NL17751.068.07